

אלא במשקין הבאים מחמת שרץ –

Rather by liquids which become because of a *Sheretz*

Overview

The נטמא concluded that כלים שננטמאו במשקין is in a case where the משקין were נטמא.¹ Our גזירה discusses the need to establish this גזירה in this manner.

אומר רבינו יצחק שהוא הדין זהו מצי למנקט משקין הבאים מחמת ידיים -

The ר"י says that the גמרא could have just as well chosen משקיין הבאים מחמת ידים
(instead of משקיין הבאים מחמת שרץ)

שגם הם מטמאים כלי לפסול תרומה כדאמר בברכות בפרק אלו דברים (דף נב, א) -

For they (משקין הבאים מחמת ידים) too are also מטמא a כלי so the כלי can be פוסל
as the כלי בריתא states in מסכת ברכות פרק אלו דברים in -

בית² שמאין אומרים נוטלים לידים ואחר כך מוזגים את הכוס³ -

ב"ש rule, we wash the hands first and then we pour/dilute the cup of wine -

ש"ס מוזגים תחלה יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת ידים⁴ ויחזרו ויטמאו את הכוס -

For if we would dilute the wine first (without נטילת ידים [making the ידים a שני (מדרבנן), the liquid (wine/water) on the outside of the cup will become טמא, because of contact with the ידים, and in turn the liquids will be מטמא the cup –

תוספות replies:

אלא נקט משקים הבאים מחמת שרץ לאשמעינן דאפילו הנך לא הוי אלא מדרבנן:

Rather the reason **he mentioned** **משקין הבאים מהמת שרץ**, **to inform us that even** **these** כלים which came in contact with משקין that are מדאורייתא טמא, nevertheless the כלים **are only** **מדרבנן** טמא (for משקין cannot be מה"ת).

¹ The משקין become a ראשון (the שרץ is an הטומאה מה"ט; however ראשון cannot be כלים ו'אדם). Nevertheless פוסל תרומה מדרבנן and are שני מדרבנן become a משקה ראשון which touched the כלים, instituted that the גזירת י"ח דבר.

² This line is actually a משנה there on גא,ב. The following line 'שם כו' is the explanation of the ברייתא.

³ In those days it was customary to drink a cup of (diluted) wine before the meal (before eating the bread); not only on שבת. The washing of the hands before drinking wine is sufficient (according to ב"ש) for the bread that is eaten afterwards.

therefore when he holds the cup, כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תחלה and (י"ח דבר one of the פוסל תרומה are ידים⁴ the wet outside of the cup with his hands, the משקין will become ראשון and the backside of the cup will become טמא from the משקין ראשון מדרבנן. We see from this ברייתא that (even) משקין which became טמא מחמת ידים (which is only a טמא משקין הבאין מחמת שרץ חידוש than טמא כלים). This is even a greater טמא משקין (which are טמא מחמת ידים) than טמא כלים מדרבנן (which are טמא משקין הבאין מחמת שרץ חידוש). Additionally since the משנה (cited on יגב, which are טמא only מדרבנן), nevertheless they too can be טמא כלים מדרבנן. (as the גמרא just said), so too כלים should also be טמא כלים מדרבנן since the משנה groups them together. See 'Thinking it over'.

Summary

משקין שנטמאו are also מדרבנן מטמא כלים. Conversely even משקין שנטמאו מחמת ידיים (which are טמא מה"ת) are only מטמא כלים מדרבנן

Thinking it over

Are the גזירות of the דבר י"ח דבר considered two גזירות האוכלים והכלים שנטמאו במשקין or one. If they are considered two גזירות, it is understood why they had to be established in different cases; one by משקין שנטמאו בידים and the other by משקין שנטמאו בשרץ.⁵

⁵ See אילת אהבים לר' אריה י"ל תאומים.